

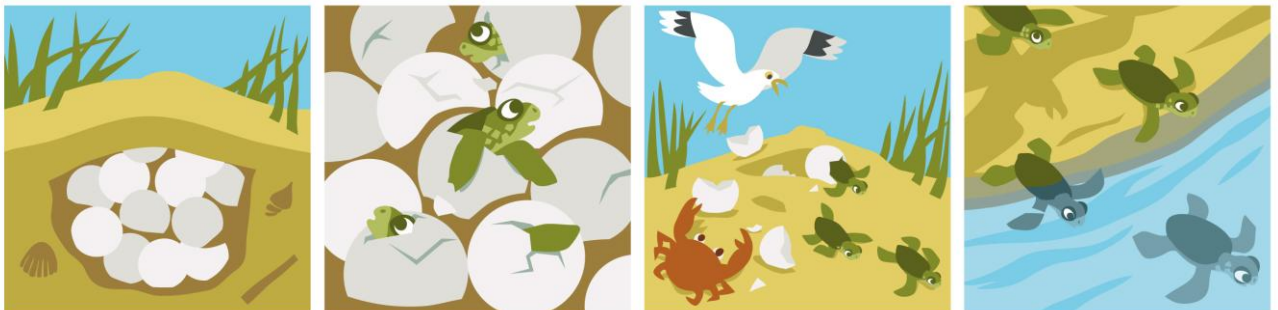
Persdossier

Expo Babydieren

Getest en goedgekeurd door 3-tot 8-jarigen!

TIJDELIJKE TENTOONSTELLING IN HET MUSEUM VOOR NATUURWETENSCHAPPEN

Van 14 maart 2013 tot 16 maart 2014

- A. Persbericht
- B. Praktische info
- C. De tentoonstelling in 6 zones
- D. Samenwerking met Toulouse
- E. De extra's van de expo
- F. Het atelier van de Educatieve Dienst
- F. Wetenschappelijke artikels:
 - De vleermuisjes van België
 - Over slechtvalken en hun baby's: van ei tot uitvliegen
- G. De plannen van het Museum
- H. De partners

A. Persbericht

Persbericht Babydieren

Het Museum voor Natuurwetenschappen wilde al lang een tentoonstelling voor de allerkleinsten maken. Babydieren is een primeur: een expo ontwikkeld voor en met 3- tot 8-jarigen!

Vier principes vormen de rode draad in de expo:

- het onderwerp is op hun maat, ze kunnen zich erin terugvinden: *ik word geboren en ik word zelfstandig*
- hun nieuwsgierigheid prikkelen, op hun ritme: *vergissingen zijn er om uit te leren*
- voor een niet-lezerspubliek: *ik probeer het uit met mijn lichaam*
- aangepast aan hun smaak en vaardigheden: *getest en goedgekeurd door 3- tot 8-jarigen!*

Een onderwerp voor de jongsten, ze kunnen zich erin terugvinden: ik word geboren en ik word zelfstandig

Wie smelt er niet voor een pasgeboren olifantje, een pluizig kuikentje of een babyzebra?

De tentoonstelling dompelt jou en je kinderen (of leerlingen) onder in de spannende wereld van de babydieren, vanaf hun geboorte tot wanneer ze zich kunnen beredderen.

Wie zorgt er voor de kleintjes? Wat eten babydieren? Hoe leren ze lopen, zwemmen of vliegen? Ontdek samen de getekende verhalen, animaties en filmpjes over opgroeien, omgaan met gevaren, leven en overleven.

Maar Babydieren is vooral een doe-expo met tal van activiteiten op kindermaat: kruip als papa pad met eieren op je rug, zoek het zachtste nestje uit en trek gekke snuiten. En leer zo een heleboel over je (jonge) zelf ...

Een tentoonstelling voor gezinnen en scholen, op maat van kinderen van 3 tot 8 jaar.

Oudere kinderen, ouders, grootouders, leerkrachten zijn ook toegelaten!

Hun nieuwsgierigheid prikkelen, op hun ritme: ik mag me vergissen en eruit leren **Voor een niet-lezerspubliek: ik probeer het uit met mijn lichaam**

Laat de kinderen oefenen, proberen, terwijl ze spelen en imiteren. En geef hen de tijd om spelenderwijs te leren hoe jonge dieren hun weg zoeken en zelfstandig worden. Experimenteren is de boodschap!

Spelletjes, spelletjes, spelletjes ... Maar ook 30 woordeloze getekende verhalen, interactieve opstellingen en animatiefilmpjes. En vooral je ogen de kost geven: 75 dieren staan centraal in de tentoonstelling. Niet zoals in een zoo met echte dieren...In het midden van de zaal presenteren we de

collectie van de natuurwetenschappelijke musea van Toulouse (33 dieren) en Brussel (27 dieren). Het is een diverse keuze geworden met zowel zoogdieren, vissen, vogels als insecten. Sommige diertjes zaten niet in onze collecties en zijn speciaal voor de expo uitgezocht en opgezet in een dynamische positie (15 dieren).

Een aantrekkelijke collectie, op hoogte van de kinderen ... Een ervaring die je niet onberoerd zal laten. Teder, emotioneel, verrassend ... dat zijn de sleutelwoorden.

Aangepast aan hun smaak en vaardigheden: getest en goedgekeurd door kinderen

Getest en goedgekeurd door de kinderen zelf.

Bij het uitdenken van de expo zijn de bedenkers in scholen geweest en hebben samen met kinderen van 3 tot 8 jaar de inhoud, vorm, kleuren, dieren en hun verhalen, spelletjes en multimedia van de tentoonstelling besproken, uitgetest en goedgekeurd! De kinderen hebben uiteraard geen probleem met de schattige babydieren, maar ook dieren die als baby niet zo mooi zijn of mama- of papadier die in onze ogen niet bepaald sympathiek (maar wel natuurlijk) gedrag vertonen, worden even goed aanvaard. Het gaat om de fascinatie. Bv. een grote krokodil die een babyolifantje in 't water probeert te trekken, vossen die een vogeltje verschalken of mama hamster die haar kleintjes opeet ...

Het gaat ook niet alleen om schattige diertjes: een jonge slechtvalk of een naakt gorillajong zijn niet bepaald moeders mooiste ...

Babydieren is ontwikkeld in 4 talen (Nederlands, Frans, Engels, Duits).

Een coproductie van het Museum voor Natuurwetenschappen en het Muséum d'Histoire Naturelle van Toulouse.

Extraatjes

Als je als gezin graag een parcours volgt, dan kan je het **gratis "notitieboekje" van WWF** vragen. Samen met je kinderen volg je 5 dieren in de expo (1 per continent), hun bedreigingen en de acties van WWF om hen te beschermen. Je kan ook een wedstrijdkaartje invullen en leuke prijzen winnen.

Je kan na je bezoek thuis verder genieten. Bij de tentoonstelling hoort "**Babydieren – Vertel me een verhaal**", met **twalf woordeloze strips en een begeleidend boekje** om gezellig samen te lezen met de kinderen. Je kan het boekje aankopen in onze museumshop, waar je ook een kleurboek, T-shirts voor kinderen, bekertjes en puzzels van de tentoonstelling kan vinden.

Of **ontdek gratis het liedje "Zo snel groot"** op onze website, een liedje dat de Belgische groep "Les Déménageurs/ Lili en haar familie" speciaal voor de expo schreef. Wedden dat je het nog dagen lang vrolijk blijft zingen?

www.natuurwetenschappen.be

B. Praktische info

Museum voor Natuurwetenschappen

Vautierstraat 29 – 1000 Brussel

Info dag en nacht: 02 627 42 38 - info@natuurwetenschappen.be - www.natuurwetenschappen.be

Een goede raad voor ouders met kleine kinderen:

Laat je grote kinderwagens thuis en breng een kleine ploibuggy of draagdoek mee.

Of laat de grote kinderwagens op niveau -2 achter voor je in de expo gaat.

Openingsuren

Dinsdag tot vrijdag: van 9.30 tot 17 uur

Zaterdag, zondag en Belgische schoolvakanties (dinsdag tot zondag): van 10 tot 18 uur

Gesloten elke maandag, op 24 en 25 december, op 31 december, 1 januari en 1 mei

Bereikbaarheid

Ons parkeerterrein is klein ... Gebruik bij voorkeur het openbaar vervoer.

Metro: Lijn 1 en 5 halte "Maalbeek" (uitgang Etterbeeksesteenweg) - Lijn 2 en 6 halte "Troon"

Trein: station Brussel-Luxemburg

Bus: 34 en 80 halte "Museum" / 38 en 95 halte "Luxemburg" of "Idalie"

Je kan een B-dagtrip kopen in elk station: nr. 510 voor individuele bezoekers

Tarieven (bezoek aan Babydieren en vaste collecties)

Individuele bezoekers:

€ 7,50 volwassenen / € 6,50 studenten, senioren, Vrienden van het Instituut, personen met een handicap / € 5,50 jongeren 6-17 jaar / gratis voor abonnees met jaarkaart vaste tentoonstelling

Groepen (vanaf 15 personen) – reserveren verplicht op 02 627 42 52 (ook voor picknickruimte)

€ 6,50 volwassenen / € 5 jongeren 2-25 jaar

Bezoek en picknickruimte verplicht reserveren: 02 627 42 52

Schoolgroepen:

Ateliers die een vrij bezoek aan de expo aanvullen en rondleidingen – info en reserveringen op 02 627 42 52

(zie ook aanbod Educatieve Dienst verder in dit persdossier)

Gratis

Eerste woensdag van de maand vanaf 13 uur (geen reservering)

Kinderen < 6 jaar in gezinsverband

ICOM ; leraren op vertoon lerarenkaart ; begeleiders van personen met een handicap

Dino Café

Voor een hapje en drankje of iets stevigers, hou je pauze in het Dino Café.

Dinoshop

Iedereen kan terecht in onze museumwinkel voor een leuk aandenken (speciale gadgets bij de expo Babydieren, zie verder in dit persdossier). Open tijdens de openingsuren van het Museum.

Fotograferen en filmen voor persoonlijk gebruik is toegelaten, zolang het de andere bezoekers niet stoort. Fotograferen en filmen voor professionele doeleinden is enkel toegestaan via de persdienst (Yannick Siebens op 02 627 43 77, dit nummer niet publiceren aub, enkel voor de pers).

C. De tentoonstelling in 6 zones

Babydieren is speciaal uitgedacht en ontwikkeld voor 3- tot 8-jarigen. En bestaat uit 75 tentoongestelde babydieren, 30 beeldverhalen, films*, multimedietoepassingen, leuke en educatieve activiteiten... die de geboorte, de bedreigingen en bescherming, het leren, de levensfuncties, de groei en ontwikkeling tot de zelfstandigheid illustreren.

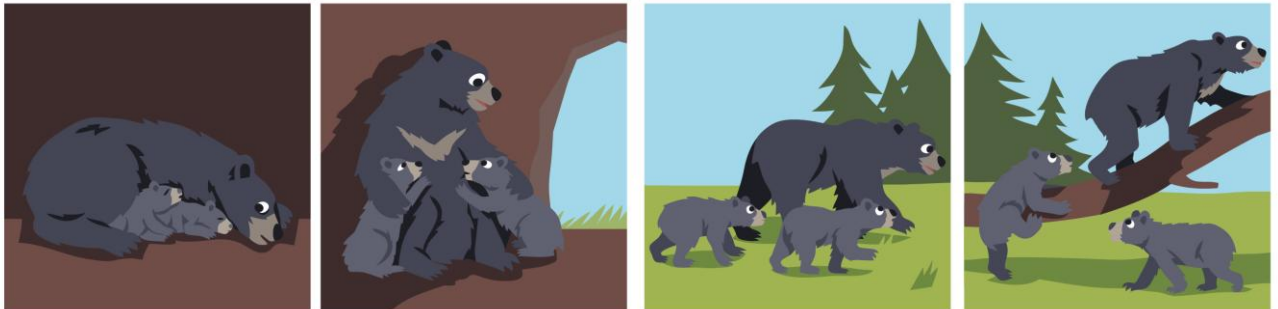
Je staat oog in oog met 75 babydieren, gepresenteerd op een podium. Zie je of ze al een vacht of veren hebben, of is het nog dons, verschillen ze veel van hun ouders of zijn het al minivolwassenen, staan ze al op hun pootjes of zijn ze nog helemaal hulpeloos? De dieren zijn tentoongesteld op hoogte van de kinderen, afgeschermd door een lage glazen wand of kleine vitrines. Het is niet de bedoeling dat ze geaaid worden, daarvoor zijn de collecties te kostbaar of te kwetsbaar.

De expo straalt een jonge, moderne look uit, met veel te zien én te doen. Er zijn ook rustplekjes voor ouders en kinderen met gezellige banken.

*filmpjes

- Film met echte beelden over geboorte en zelfstandigheid (het uitvliegen, op eigen benen/poten staan, wegzwemmen, instinct ...)

- Animatiefilms met getekende en geanimeerde beelden. Sommige hebben een off vertelstem (4 talen), andere zijn woordeloos. Er zijn ook filmpjes bij met 3 mogelijke eendes: een happy end (vaak waar), een verhaal dat slecht afloopt (wat ook vaak de realiteit is) en een grappig of helemaal gefantaseerd einde ...

1. Geboorte

Wie komt er uit een ei, bij welke dieren gebeurt de geboorte onder water, wie is er alleen met mama en papa, wie komt ter wereld in een nestje vol broers en zussen ...

Film met echte beelden over de geboorte van vissen, vogels, zoogdieren, insecten ...

Activiteiten: beweeg je voort als papa pad met eieren op je rug, kies zelf een gezellig nestje waar je je goed in voelt of maak je eigen nest, kies wie uit een ei of uit de buik komt in een digitaal kaartspel.

Animatiefilmpjes en getekende verhalen over de geboorte van babydieren: panda, kikker, tijger, eend, zeepaardje en een mensenbaby, worden die alleen geboren of samen met heel wat broers en zusjes?

De dolfijn wordt onder water geboren met zijn staartje eerst, de zeeschildpad komt uit een ei en rept zich naar zee.

2. Bedreigingen en bescherming

Sommige dieren worden goed beschermd door de kudde, de ouders, de gemeenschap. Anderen moeten al van bij de geboorte rekening houden met gevaren. En soms staan ze er alleen voor ...

Activiteiten: gooi babykangoeroe in de buidel van mama, doe een cape om en camoufleer je zoals een zeehondje of antilope tegen gevaren ...

Animatiefilmpjes: hebben vosjes, hamsters, zeepaardjes, hertjes kou of honger? Wie moet zich camoufleren om niet de prooi te worden van een ander dier? De koekoek legt zijn ei in andermans nest en laat zijn jong grootbrengen door adoptieouders. Zo heeft die veel kans om op te groeien en uit te vliegen ...

Beschermt papa of mamadier zijn kroost en op welke manier? De pinguïn krijgt bijvoorbeeld beschutting van beide ouders en de kleine vleermuis van de andere mama's in een soort "kinderdagverblijf" (*zie wetenschappelijk artikel 'De vleermuisjes van België' verder in dit dossier*).

Filmpje met 3 mogelijke scenario's voor de babyzeeschildpad die alleen uit zijn ei kruipt en zonder ouders zijn weg naar het water zoekt: hij wordt onderweg door een meeuw opgepeuzeld (realiteit), hij komt net op tijd in het water terecht (gelukkig einde) of hij keert terug, gaat een helm en een houweel halen en maakt een tunnel naar zee (grappig einde).

3. Leren

Dieren leren spelenderwijs, door het imiteren van hun ouders of door instinct.

Activiteiten: test je evenwicht, imiteer andere dieren en maak grimassen ... die jij en de andere bezoekers kunnen bewonderen op groot scherm in de zaal.

Getekende verhalen: de kleine gorilla leert gedurende enkele jaren vooral van zijn mama. Ze toont hem bladeren of insecten om te eten, ze leert hem alleen te slapen, zich te verzorgen en zich te verdedigen. Jonge leeuwen leren jagen door te spelen: ze vechten, bijten, zitten achter elkaar aan en trainen hun lenigheid, snelheid en reflexen.

4. Levensfuncties

Eten, leren stappen, vliegen, zwemmen, geuren herkennen, je broers en zusjes voelen en je je eraan verwarmen ... als baby(dier) heb je dit nodig om te overleven

Activiteiten: ga op de geur af om baby- en mamadier in een geurspel bij elkaar te brengen, aai pelsjes, dons of naakte huid van diertjes. Kruip zoals babyzoogdieren en geef verschillende baby's eten.

Zwaantjes zijn met 4 tot 7 samen in een nest. Ze kunnen al alleen eten en zwemmen vanaf hun geboorte. Maar ze hebben elkaars warmte en die van hun moeder nodig om te slapen. Ze nestelen zich dus letterlijk onder moeders vleugels.

5. Groei en ontwikkeling

Babydieren groeien en ontwikkelen zich op verschillende manieren. Soms gaat het snel, soms gaat het traag. Maken ze een hele metamorfose door of zijn het al minivolwassenen bij geboorte?

Activiteit: plaats het babydier bij de juiste volwassene in een spel met kaartjes

6. Zelfstandigheid

Babydieren stappen, zwemmen, vliegen, eten, verdedigen zich ... alleen. Ze zijn zelfstandig geworden.

Activiteit: draai aan een hendeltje en kijk hoeveel dagen, weken, jaren babydieren (en de mens) er over doen om zich te kunnen beredderen.

Getekende verhalen en animatiefilms: er zijn babydieren die jaren nodig hebben om zelfstandig te worden, anderen zijn dit al van geboorte.

De ringslang moet zich van zodra hij uit het ei komt al zelf redden, als een mini-volwassene. Hij heeft geen ouders om hem te voeden of te verdedigen. Terwijl de baby koala er langer over doet om autonoom te zijn. Als de baby koala uit de buik van zijn mama komt, heeft hij nog geen vacht en is hij niet groter dan een snoepje. Hij verbergt zich veilig in een zakje op de buik van zijn mama. Pas na 9 maanden, hangend aan de rug van zijn mama, ontdekt hij de wereld.

Mensenbaby's blijven lang bij hun ouders. Ze zijn compleet hulpeloos bij geboorte. En dan leren ze langzamerhand zitten, kruipen, stappen. Ze groeien soms wel tot hun 18 jaar. En dan is het tijd om los te laten...

De expo eindigt met een film (op muziek) over uitvliegen, wegzwemmen, het nest verlaten, op eigen poten/benen staan.

D. Samenwerking met het Muséum d'Histoire Naturelle van Toulouse

Het natuurhistorisch museum van Toulouse, het op één na grootste van Frankrijk in zijn soort, bestaat al 150 jaar. Na tien jaar verbouwingswerken ging het in het begin van 2008 weer open voor het publiek. Maar het loonde de moeite om zo lang te wachten, want deze negentiende-eeuwse instelling belandde in één sprong in de eenentwintigste eeuw.

Van de 2,5 miljoen stukken in de bewaarplaatsen van het museum kunnen de bezoekers er 8000 bekijken. In de tentoonstellingsruimte van 6000 m² zien ze dus niet "alles", maar dat was nu net de bedoeling van het ontwerp. Dit wil immers tonen hoe de verhoudingen liggen tussen mens, natuur en milieu. Het natuurhistorisch museum van Toulouse is mee met zijn tijd: in zijn tentoonstellingen toont het objecten en wetenschappelijke kennis, waarmee het de bezoekers in het debat rond duurzame ontwikkeling betreft. Voordrachten, debatten, publiekswerking rond de tentoonstelling en wetenschappelijke colloquia brengen een steeds actuele kijk op de natuur- en de levenswetenschappen.

In minder dan vijf jaar vestigde het "Muséum" zijn faam als centrum voor wetenschappelijke cultuur. Het kan dus gemakkelijk met gelijkaardige instellingen in Europa en de rest van de wereld samenwerken en partnerschappen met sterk lokaal verankerde bedrijven aangaan. De door het museum geproduceerde tentoonstelling "Préhistoire, l'enquête" ontving 100 000 bezoekers in Toulouse en meer dan 500 000 bezoekers in Parijs en loopt nu in Johannesburg. Het museum bouwde ook een in Hanoi gevraagde tentoonstelling rond water en bewees hiermee nogmaals dat het zijn expertise met de grote musea van de wereld kan delen.

Door met het Museum voor Natuurwetenschappen van Brussel de tentoonstelling "Babydieren" te coproduceren, toont het natuurhistorische museum van Toulouse dat het haar collecties en haar kennis voor een ruimer publiek wil openstellen.

Het "Muséum" stelt zijn collecties te nutte van multidisciplinair onderzoek en van een cultureel platform, met voordrachten, debatten, happenings met uitgenodigde kunstenaars, activiteiten voor jongeren, partnerschappen met organisatoren van wetenschappelijke, economische en culturele evenementen.

Een van de sterke punten van het museum is zijn uitgebreide publiekswerking: groepen kunnen rondleidingen volgen over uiteenlopende thema's en individuele bezoekers ontmoeten er medewerkers die uitleg en commentaar verschaffen.

Tijdens de schoolvakanties kunnen kinderen meedoen met activiteiten in de mediatheek "Pourquoi pas?", in de ruimte "Champ libre", in het Atelier en in de tijdelijke of vaste tentoonstellingen. In de bibliotheek kunnen bezoekers duizenden werken en ongeveer twintig multimediatoestellen raadplegen.

In de plantentuin van het Museum zijn de etnobotanische collecties in een grote spiraal aangelegd. Er groeien voedselplanten, nijverheidsplanten, specerijen, geneeskrachtige kruiden, giftige planten ... De collecties in de kassen illustreren hoe planten de meest uiteenlopende en meest doorgedreven aanpassingen hebben ondergaan om milieus te veroveren waar extreme omstandigheden heersen.

Bedrijven welkom ...

Het natuurhistorische museum van Toulouse is een gemoderniseerd karaktervol gebouw, waar ondernemingen graag hun vergaderingen, seminaria en evenementen organiseren. Ze kunnen de hal van het museum – met de naam "Le Grand Carré" – en het 190 plaatsen tellende auditorium exclusief voor zich reserveren. Grote bedrijven

hebben hier al gebruik van gemaakt: Airbus, Carrefour, Astrium, CNES, Oncopole ... en andere die activiteiten verrichten rond duurzame ontwikkeling.

Voor grote tentoonstellingen doet het museum met gunstig gevolg beroep op partnerschappen van bedrijven en op mecenaat, zodat het enerzijds de middelen kan inzamelen die nodig zijn voor een kwaliteitsvolle voorstelling en het anderzijds zijn rol kan spelen in het hedendaagse economische gebeuren.

Restaurant en museumwinkel.

In het zelfbedieningsrestaurant "Le Moai" kunnen de bezoekers genieten van heerlijke gerechten en op het terras hebben ze een uitzicht op de plantentuin.

Het aanbod van de museumwinkel "Ketzal" is heel ruim: educatieve voorwerpen, speelgoed, spellen, boeken, textielwaren, souvenirs.

De museumtuinen in Borderouge.

Het museum omvat ook een 3 ha groot natuurgebied in Borderouge, ten noorden van Toulouse. Langs een leerwandelpad kunnen de bezoekers de wilde natuur ontdekken, maar ze leren ook de getemde natuur kennen in de moestuinen van de hele wereld en in de droge tuin.

"Babydieren": de eerste coproductie van het natuurhistorisch museum van Toulouse.

"Babydieren" is de eerste coproductie tussen het natuurhistorisch museum van Toulouse en een andere grote cultuurwetenschappelijke instelling, het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. De Belgische en de Franse instelling hebben het in het bestek voorziene werk onder elkaar verdeeld. Het museum van Toulouse heeft onder andere 21 voorwerpen uit de tentoonstelling gerestaureerd, 8 dieren opgezet en een tiental afgietsels gemaakt. Verder werd er samengewerkt voor de afwerking van het programma, voor het uitwerken van scenografische elementen, interactieve spellen en multimediale toepassingen en voor alle administratieve en boekhoudkundige procedures. Daar de tentoonstellingszalen in Brussel en Toulouse heel verschillend van grootte en architectuur zijn, werd er bij het ontwerpen van de tentoonstelling al van in het begin gedacht ze aanpasbaar te maken aan beide plaatsen, en zelfs aan andere zalen waar ze later naar toe kan reizen.

De samenwerking met het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen was een unieke ervaring voor beide ploegen, die ernaar streven om hun wetenschappelijke kennis en collecties te valoriseren, omdat deze de rijkdom en de bijzonderheid van elke instelling betekenen. De met de tentoonstelling **Babydieren** opgedane ervaring zal zonder twijfel constructief zijn voor latere samenwerkingsmogelijkheden.

MUSEUM DE TOULOUSE

www.museum.toulouse.fr

35 allées Jules Guesde

Open van dinsdag tot zondag van 10 tot 18 uur

E. De extra's van de expo

Verwen jezelf met een hele reeks hebbedingen bij deze tentoonstelling!

Wie smelt er niet weg bij de babydierpjes die hun eerste stapjes in de wereld zetten?

Ze inspireerden ook de creatieve geesten van onze dienst museologie, die voor de tentoonstelling prachtige illustraties ontwierpen. Die vormen de basis van een heel gamma leerrijke en speelse producten die je in de museumwinkel kunt kopen ... zodat je er nog lang na je bezoek aan het Museum van kunt nagenieten.

- Het boek "Babydieren: vertel me een verhaal"
Hoe worden diertjes geboren? Hoe zien ze eruit? Ontdek samen met je kinderen het leven van babydieren. Vertel ze daarom verhaaltjes die je samen met hen aan hun leeftijd en hun leergierigheid aanpast. Het boekje bevat 12 van de 29 woordeloze strips uit de tentoonstelling en een begeleidend tekstboekje. Hiermee breng je ongetwijfeld heerlijke voorleesmomenten met je kinderen door!
- Maar ook ...
Een kleurboek, T-shirts voor kinderen, speldjes, mokken, puzzels, spelletjes, troeteldieren ...

Het WWF parcoursboekje

Het WWF deelt, gratis en tot uitputting van de voorraad, een 'parcoursboekje' uit aan kinderen die Babydieren bezoeken in familieverband. Het boekje toont 5 dieren uit de expo (1 per continent), de bedreigingen waarmee ze te kampen hebben en de acties die WWF onderneemt om ze te beschermen. Het boekje bevat ook een wedstrijdkaart die tijdens het bezoek kan worden ingevuld.

Het WWF heeft als missie de achteruitgang van onze natuurlijke omgeving stop te zetten en een toekomst te bouwen waar de mens in harmonie met de natuur kan leven.

Het liedje "Zo snel groot"

Hoe heerlijk is het te zingen, te dansen, te lachen wanneer je een swingende melodie op een wonderlijke of grappige tekst hoort! Daarom hebben we voor de jonge tentoonstellingsbezoekertjes een lied over onze babydieren, die "zo snel groot" worden!

Lili en haar Familie maken al lang meeslepende deuntjes, die nooit kinderachtig, maar steeds spitsvondig zijn. Ze zijn dus de geknipte groep om de tentoonstelling een muzikaal tintje te geven. Ontdek vlug het liedje "Zo snel groot", waarin enkele verhalen uit de tentoonstelling aan bod komen. Misschien kan je het zelfs in de andere landstaal leren. Je kunt het lied en de tekst op onze website vinden en binnenkort staat de videoclip online.

"Voor ons, Lili en haar Familie, is het een eer en een genoegen ons steentje bij te dragen voor een tentoonstelling voor jonge bezoekers.

Van de mensen van het Museum mochten we wat (wetenschappelijk verantwoorde) gekheid brengen in een mooi project. We konden dit liedje bovendien in de twee landstalen (in het Frans als "Les Déménageurs") zingen.

Al jaren zingen en spelen we voor kinderen. We doen er alles aan om ze te vermaken, maar we willen ze tevens eenvoudige maar essentiële waarden meegeven: respect, vriendschap, verdraagzaamheid en leergierigheid.

We zijn het Museum dus ongelooflijk dankbaar voor deze opdracht, des te meer omdat hij ook multicultureel is.

Wij hopen dat alle kinderen flink zullen meedansen op het liedje dat we voor hen gemaakt hebben, en dat hun taal, hun huidskleur of hun vacht er niets toe doen."

Lili en haar familie / Les Déménageurs /

www.lesdemenageurs.be

Zo snel groot

Tekst en muziek: Yves Barbieux en Virginie de Lutis

Vertaling: Marie-Rose Mayele

Uitvoering: Lili en haar familie

Als je geboren was als muis
Zag jij je mama niet zo graag
Bij 't minste opschrikken in huis
Alle kleintjes in haar maag

Als jij het licht zag als giraf,
Kreeg je niet echt een zacht begin
Daar viel je dan, ai ai, boem-baf,
Van twee hoog op je kin

Gek, dieren zijn knotsgek
Groeien op in 't gras, in 't slijk of in een sloot
Ze zijn te gek! Die dieren worden zo snel groot!

Als je een babyvogel was,
Dan kreeg je braaksel op je bord
Pinguïn-zijn: eersteklas!
Kreeg je een ijsje uitgestort!

Of kwam je uit een koekoeksnest
Dan moest je naar een pleeggezin
Was voor die vogels niet zo best
Zij uit hun nest en jij erin

Gek, dieren zijn knotsgek
Groeien op in 't gras, in 't slijk of in een sloot
Ze zijn te gek! Ze worden zo snel groot!

Gek, dieren zijn knotsgek
Zij hebben klauwen en overal dons
Dieren zijn knotsgek, het is echt niet zoals bij ons

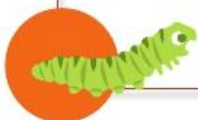
Dierenjong, pas nu op! Straks eet je moeder je nog op!
Dierenjong, wat een ramp! Insecten op je boterham!

Gek, dieren zijn knotsgek
Groeien op in 't gras, in 't slijk of in een sloot
Ze zijn te gek! Ze worden zo snel groot!

Gek, dieren zijn knotsgek
Zij hebben klauwen en overal dons
Dieren zijn knotsgek, het is echt niet zoals bij ons

Niet zoals bij ons

F. Educatieve omkadering

Activiteiten educatieve dienst

Scholen

Atelier Babydieren

In dit atelier verkennen de kinderen de leefwereld van pasgeboren dieren. Weten ze nog hoe hulpeloos ze zelf als baby waren en wat ze allemaal nodig hadden? Dat achterhalen ze in een inleidende activiteit. Daarna leven ze zich in als pimpelmees, vosje of schildpad en ontdekken ze in een tast- en geurspel hoe pasgeborenen hun omgeving waarnemen. Hoe belangrijk ouderzorg, spelend leren en instinct in het leven van een babydier zijn, krijgen ze mee in een poppenspel waarin ze opnieuw als pimpelmees, vosje of schildpad actief meespelen. Hun handigheid hebben ze dan weer nodig om een leuk babydierenhangertje te knutselen. Aansluitend neemt de animator de kinderen mee voor een kort overzicht van de belangrijkste thema's in de tentoonstelling vooraleer de klas de expo op eigen houtje gaat ontdekken.

Doelgroep : 3de kleuterklas – basisonderwijs Klas 1-2

Duur : 2 uur

Tarief : € 3 per deelnemer, bovenop toegangsprijs van de tentoonstelling

Info en reserveringen: 02 627 42 5

G. Wetenschappelijke artikels

De vleermuisjes van België

Zoals iedereen weet, zijn vleermuizen of Chiroptera (naar het Oudgrieks *kheir* 'hand' en *pteron* 'vleugel') vliegende zoogdieren, die een sociaal gedrag vertonen. Overigens zijn het de enige zoogdieren die werkelijk vliegen door met hun vleugels te slaan en niet alleen maar zweven. Bij de ongeveer 5000 bestaande zoogdiersoorten zijn er ongeveer 950 vleermuizen, waarvan er in België een twintigtal voorkomen. In Europa, met zijn gematigd klimaat, eten alle soorten insecten en worden ze ongeveer 20 jaar oud. Omdat het klimaat op het ritme van de seizoenen verandert en het aantal insecten sterk schommelt, gaan de vleermuizen hier tussen november en maart in winterslaap. Ze genieten allemaal bescherming op Europees (verdragen en richtlijnen), federaal en gewestelijk (decreten en besluiten) niveau.

Uitgestelde bevruchting en kraamkolonies

In de lente en de zomer gaan wijfjesvleermuizen kraamkolonies vormen. Ze doen dit op warme en rustige plekken, waar het goed is om hun jongen te werpen en groot te brengen. In juli stoppen ze met de kleintjes te zogen en vliegen ze uit. Ze krijgen weer het gezelschap van de mannetjes, die klaar zijn om te paren. Dit gaat door tot in november, wanneer ze weer gaan overwinteren. Hiervoor worden sommige soorten zelfs nog in de winter wakker! Maar de wijfjes zijn dan nog niet bevrucht: ze slaan een hele voorraad spermacellen op in een uitstulping in hun voortplantingsstelsel.

De eisprong vindt pas in de lente plaats, wanneer de vleermuizen weer actief worden. De dracht duurt ongeveer twee maanden, maar dat hangt af van de soort en de weersomstandigheden. Die hele tijd brengt het wijfje met haar soortgenoten in de kraamkolonies door. Bij de meeste soorten werpt het wijfje meestal slechts één jong, maar bij de rosse vleermuis komen vaak tweelingen voor. De vleermuisjes komen naakt en blind ter wereld en zoeken onmiddellijk de tepels van hun moeder, want de eerste melk die ze zuigen, het colostrum, bevat uitzonderlijk veel eiwitten en antilichamen.

Elke moeder bekommert zich om haar jong, maar wanneer ze uitvliegt om te jagen, nemen andere moeders of 'tantes' (eenjarige wijfjes) het van haar over. Ze vormen zo een soort kinderdagverblijven, waar de jonge vleermuisjes als trossen bijeenhangen, waar de wijfjes ze bewaken en helpen en waaruit de mannetjes onverbiddelijk verjaagd worden. Volwassen en jonge dieren communiceren met elkaar met schrille kreetjes, die mensen ook kunnen horen (althans de kinderen, want het zijn heel hoge kreetjes).

De jongen groeien op

De jongen van de ene soort worden veel vlugger groot dan die van een andere. Zo openen rosse vleermuisjes hun ogen al na twee dagen; na 12 dagen zijn er al haartjes te zien en na 15 dagen beweegt het jong met zijn vleugels en wast het zich al. Na drie weken heeft het al zijn definitieve tanden. Maar eind augustus of begin september zijn de jongen van alle soorten onafhankelijk: ze worden niet meer gezoogd en hun pels en hun vleugels zijn goed ontwikkeld.

Ze vliegen dan met hun moeder rond, die ze echolocatie leert gebruiken. Ze sturen hiervoor ultrageluiden uit, waarvan zij de echo opvangen (bij onze soorten liggen die tussen 20 et 110 kilohertz (kHz) volgens de gemoduleerde, constante of gemengde frequenties). Daarmee weten ze waar ze zijn en vinden en herkennen ze prooien met grote precisie. Tijdens deze 'opleiding' vliegen de jongen dicht achter hun moeder aan: zo ontvangen ze allebei hetzelfde geluidsbeeld dat gevormd wordt door de weerkaatste ultrasone geluiden van de

moeder. De jongen zijn dan klaar om op het einde van het seizoen naar hun overwinteringplek te vliegen, die rust, koelte en een gelijkmatige temperatuur en luchtvochtigheid moet garanderen.

Vleermuisbescherming op het Instituut

Het Instituut en de afdeling Biologische Evaluatie / Biologie van het Natuurbehoud in het bijzonder werken al tientallen jaren aan allerlei programma's en projecten die de kennis over vleermuizen moeten verhogen. Bij de operatie "Combles et clochers" (dakgebinten en klokkentorens) werden veel Waalse kerktorens ingericht om de vleermuizen onderdak en bescherming te bieden. Ook werden veel ondergrondse sites, oude forten, ijskelders, grotten en mijngangen als natuureservaat beschermd en afgesloten, zodat de vleermuizen tijdens hun winterslaap niet gestoord worden, want net dan zijn ze heel kwetsbaar.

De afdeling heeft ook meegewerkt aan heel wat Europese LIFE-projecten voor een doelmatige bescherming van heel wat ondergrondse sites in het Waalse Gewest. Ook het BIM (Brussels Instituut voor Milieubeheer) hielp mee bij de bestemming van een groot deel van de Natura 2000-gebieden en bij het uitwerken van beschermingsmaatregelen voor vleermuizen in het Brusselse Gewest. Hiervoor gaan ze na waar de vleermuizen voorkomen en wat ze nodig hebben in onze hoofdstad.

En sinds enkele jaren voert de afdeling onderzoek naar de impact van vooral windmolenparken op vleermuispopulaties.

Contactgegevens woordvoerder: Walter Roggeman op walter.roggeman@scarlet.be

Over slechtvalken en hun baby's: van ei tot uitvliegen

Nestelen en broeden

Volwassen slechtvalken keren in de lente meestal trouw terug naar hun partner en de plek waar ze broeden. In de natuur zijn dat rotskliffen, maar meer en meer komen de slechtvalken terug naar de stad en zoeken een hoge plaats uit, bv. een kathedraal of koeltoren. Het vrouwtje legt meestal 3 of 4 eieren. Normaal gezien legt ze om de twee dagen een ei en begint ze pas met broeden op het moment dat ze drie eieren heeft. Daardoor komen deze eieren samen uit. Als ze vier eieren legt, zal het laatste twee dagen later uitkomen dan zijn broers en/of zussen. Hierdoor vermijdt de moeder een te groot leeftijdsverschil tussen haar kuikens. Want de oudsten, die meer ontwikkeld zijn, zouden het voedsel van de kleinsten wel eens kunnen opeisen. Mannetje en vrouwtje broeden om beurten en het duurt gemiddeld 32 dagen voor het eerste ei uitkomt.

De geboorte van de valkjes

Voor een klein valkenjong van ongeveer 50 gram is het zwaar werk om uit het ei te breken. Het kan zelfs niet op de hulp van zijn ouders rekenen, want die helpen nooit hun kuikens bij het uitkomen. Het jong maakt eerst een gaatje in de schaal, waardoor het kan ademen. Daarna begint het kuiken stukje bij beetje de schaal te breken met zijn "eitand" of "diamant", een scherp uitsteeksel bovenop zijn snavel. Enkele uren nadat het jong uit het ei is gekropen komt deze eitand vanzelf los van de snavel. Het jong heeft heel weinig plaats in het ei en moet, terwijl het rond zijn eigen as draait, millimeter per millimeter de schaal breken. Wanneer het werk eindelijk achter de rug is, duwt hij zich met zijn pootjes uit het ei en zoekt hij de warme veren van moeder valk op. Hij is uitgeput, maar hij heeft nog een beetje energie over en kan zo op adem komen. Want net voor het uitkomen neemt zijn maag de eierdooier op. Het eigeel geeft hem zoveel energie dat hij enkele dagen kan overleven zonder gevoed te worden. Dat komt van pas wanneer de ouders omwille van slecht weer niet kunnen gaan jagen.

Eten en groeien

Ze wegen nauwelijks 50 gram en hun ogen zijn nog niet volledig open. Toch groeien ze snel: de ouders voeden hen 2 tot 4 keer per dag. Vader valk is actief betrokken bij de opvoeding van zijn valkjes: hij jaagt om het wijfje te bevoorraden.

De ouders blijven, om de beurt, bijna non-stop op hun kuikens zitten. Hun verenkleed is niet zo dik als dat van een eendenkuiken; meerdere lichaamszones zijn eigenlijk naakt. Op hun jonge leeftijd al proberen ze om iedere daling van lichaamstemperatuur te vermijden. Want die kan hen fataal worden!

Ze doen wel erg hun best om hun scherpe klauwen niet op hun valkjes te laten terecht komen. Met deze dolkachtige klauwen maken ze zich heer en meester van prooien die zo groot kunnen zijn als een gans. En daarom kunnen ze gevaarlijk zijn voor de kleine valkjes.

Bij het voeden omknellen ze met hun poten stevig een prooi (van mussen over lijsters tot zelfs eenden). Het is een indrukwekkend spektakel: de krachtige vogel scheurt de prooi in stukken en voedt zijn kuikens met de bek.

Als de valkjes 15 dagen oud zijn, zijn ze al 10 keer zo zwaar geworden. Met deze lichaamsmassa kunnen ze hun temperatuur beter controleren. Of hun ouders er zijn of niet, de valkjes liggen altijd tegen elkaar aan. En daardoor verliezen ze minder warmte. Terzelfdertijd eten ze wel meer en meer.

Na een paar weken versnipperen de ouders het voedsel voor de valkjes en moedigen ze hen aan om zelfstandig te eten.

Als ze een maand oud zijn, is hun verenkleed zo goed als volledig ontwikkeld.

In de laatste fase van de ontwikkeling van de valkjes kan hun organisme alle energie investeren in het groeien van de pluimen.

Uitvliegen

Op zes weken oud zijn de jongen klaar om uit te vliegen. Ze oefenen eerst flink hun vleugels. Regelmatig trekken ze een sprintje dat eindigt in een sprong, alsof ze hun reflexen willen trainen. Al deze oefeningen lijken afmattend voor de valkjes. Na een paar ogenblikken vallen ze op het nest in slaap.

De valkjes worden ook steeds minder gevoed door hun ouders. Ze eten dus alleen. Waarschijnlijk is dit een manier om hen te stimuleren uit te vliegen en om hun gewicht te doen verliezen. Een goede verhouding tussen het gewicht en de lengte van de vleugels is onmisbaar voor een geslaagde vlucht.

Meestal vliegen de mannetjes het eerst uit.

Op 7 weken tijd zijn ze van een gewicht van 35 gram uitgegroeid tot 1 kg en van een schattig wit donsje tot een volledig verenkleed, waarmee ze duikvluchten kunnen maken tot 400km/uur.

Beetje bij beetje verbeteren de jonge valkjes hun kunnen, maar ze hebben nog meerdere dagen, misschien wel weken nodig voor ze alleen een prooi kunnen vangen. Intussen staan ze nog steeds onder toezicht van papa en mama Valk. Ze voeden hen en moedigen hen aan, maar ze leren hen niet echt om te vliegen. Dat moeten ze zelf ontdekken. De functie van hun veren begrijpen, de invloed van de winden, de voordelen van warme luchtstromen, de regen, de donder, het pestgedrag van kraaien, het voorspellen van hoe een prooi zal vliegen ... De jonge valk moet nog veel trainen en zijn spieren oefenen voor hij goed kan vliegen en nog veel leren voordat hij kan overleven!

‘Valken voor iedereen’, editie 2013

De slechtvalken nestelen al voor het tiende jaar op rij in de toren van de Sint-Michiels- en Sint-Goedelekathedraal, in hartje Brussel. **Sinds 10 maart broedt het koppeltje 3 eieren uit.** Het uitkomen van de eieren wordt **rond 8 april** verwacht.

Van 2 april tot 26 mei staat er een Valkenobservatiepost, geïnstalleerd door de ornithologen van het Museum voor Natuurwetenschappen. Twee televisieschermen laten je toe om **het broeden, het uitkomen van de eieren en het leven op en rond het valkennest, tot het uitvliegen rechtstreeks te volgen.**

Surf naar www.slechtvalken.be en observeer ze rechtstreeks dag en nacht, lees mee hoe ze groeien, stel je vragen ... krijg automatisch nieuwtjes over hun evolutie via de RSS-feeds en stel je vragen.

Contactgegevens woordvoerder: didier.vangeluwe@natuurwetenschappen.be

H. De plannen van het Museum

Werken aan een vernieuwd Museum

Kon je de vernieuwing van de Galerij van de Dinosauriërs (2007), de Galerij van de Evolutie (2009) en de zaal BiodiverCITY (2010) smaken? Wel, we zetten de renovatiewerken door! In 2014 zal je kunnen genieten van een gloednieuwe zaal over **de Mens**. In 2015 zal je in de tentoonstelling **Levende Planeet** het veelzijdige leven op aarde kunnen verkennen.

Om die ambitieuze plannen te kunnen verwezenlijken, zullen we enkele zalen voor renovatie sluiten. Hou onze website in het oog voor de kalender, we houden je op de hoogte.

Mens (2014)

Een nieuwe museumzaal over de mens

Het Museum blijft vernieuwen. Het heeft de Janletvleugel van boven tot onder verbouwd tot een gloednieuwe vleugel voor de geschiedenis van het leven, met een **Galerij van de Dinosauriërs** en een **Galerij van de Evolutie**. Nu steekt het de handen uit de mouwen voor een nieuwe vleugel die de mens centraal stelt (wordt waarschijnlijk geopend in de tweede helft van 2014).

De mens is ontegensprekelijk een onderwerp dat ons allemaal na aan het hart ligt. Onze belangstelling is volledig gerechtvaardigd, want het is een thema waarrond heel wat kennis verworven werd en wordt (anatomie, fysiologie, genetica, geneeskunde, evolutie, sociologie ...), en dat fundamentele vragen oproept rond onze plaats binnen het dierenrijk en rond ons bestaan als soort. De nieuwe permanente tentoonstelling, met werktitel 'The Gallery of Humans', wil deze verschillende dimensies in één grote vraag bijeenbrengen: **"Hoe werkt ons lichaam en hoe verwierf het zijn typische kenmerken in de loop der tijden?"**

I. Onze partners

